

ფრანკოფონია. ფრანკოფონიური მონღოლიზაცია
(ბიბლიოგრაფიაში მითითებული ავტორების ადაპტირებული
თარგმანის კოლაჟი)

ტერმინი ფრანკოფონია გამოჩნდა როგორც დიდი და ახალი ცნება. ეს ტერმინი პირველად გამოიყენა ფრანგმა გეოგრაფმა ონეზიმ რეკლიუმ (1837-1910). მან პლანეტის მცხოვრებლები დაყო კლასებად სალაპარაკო ენის მიხედვით. ამით მან უარი თქვა ისეთ კრიტერიუმებზე, როგორცაა ეთნოსი, რასა, სოციალური თუ ეკონომიკური სტატუსი. ეს ინიციატივა ძალიან ახალი, ორიგინალური და გაბედული იყო იმ დროისთვის, რადგან დედამიწა უკვე დაყოფილი იყო სახელმწიფოებად თუ კოლონიებად, ხოლო ადამიანები – მოქალაქეებად იწოდებოდნენ. რეკლიუ, თავის წიგნში „საფრანგეთი, ალჟირი და კოლონიები“ შეეცადა აღერიცხა ფრანგულენოვანი მოსახლეობა და პირველად გამოიყენა ტერმინი „ფრანკოფონია“, რაც ნიშნავს ფრანგულ ენაზე მოლაპარაკე ერთიანობას. ფრანკოფონია ერთდროულად მოიცავდა ლინგვისტიკურ მნიშვნელობას და გეოგრაფიულ მიმართებას, რაც ნიშნავს იმ ტერიტორიათა ერთიანობას, სადაც ფრანგულ ენაზე ლაპარაკობენ.

ფრანგულმა ენამ აპოგეას XVII საუკუნიდან მიაღწია. ევროპის სამეფო კართა უმრავლესობა ფრანგულად აღაპარაკდა. ონეზიმ რეკლიუს აზრით, ფრანკოფონია არის ერთდროულად კულტურის გაცვლისა და გაზიარების ერთადერთი გზა და ადამიანთა სოლიდარობის სიმბოლო. მაგრამ, ხშირად, სიტყვები და აზრები ქრება ადამიანების მესხიერებიდან. სწორედ ეს დაემართა ფრანკოფონიასაც, მის მაგივრად გამოჩნდა მრავალი კონკრეტული ტერმინი – „francitude“, „Communauté francophone“, „Communauté de la langue française“ და პარადოქსულია, მაგრამ „Commonwealth“-ც კი. ბოლოს მაინც გაიმარჯვა ტერმინმა „ფრანკოფონიამ“ და იგი გამოჩნდა ჟურნალში „Esprit“ 1962 წელს. ლექსიკონებში ეს სიტყვა მოგვიანებით შევიდა „ფრანკოფონი“-ს სახით და აღნიშნავს ადა-

მიანს, რომელიც ლაპარაკობს ფრანგულს როგორც ძირითად ან დამხმარე ენას.

ფრანკოფონია იყოფა სამ ეტაპად: I ეტაპი იწყება XVII საუკუნიდან და მოიცავს XX საუკუნის პირველ ნახევარს. იგი შეესაბამება ფრანკოფილიას – იგულისხმება ყველა, ვისაც უყვარს საფრანგეთი და ფრანგები და მხარს უჭერს საფრანგეთის პოლიტიკას; II ეტაპი იწყება 1970 წლიდან და გრძელდება 2005 წლამდე – იგულისხმება თანამედროვე ფრანკოფონიის დაარსება, მისი დამაარსებლები და დაწესებულებები; III ეტაპი დაიწყო 2005 წლიდან და გრძელდება დღემდე. ეს ეტაპი გულისხმობს გლობალიზაციის პროცესში დაწყებულ ახალ ფრანკოფონიას, რომელსაც ფრანკოფონიული მონდიალიზაციის სახელით მოიხსენიებენ. დღეს ფრანკოფონიული მონდიალიზაცია ანგარიშგასაწევი რეალობაა. იგი უპირისპირდება გლობალიზაციას და მისი დევიზია – ფრანკოფონია საზღვრებს მიღმა, ხოლო მიზანი – ფრანკოსფეროს შექმნა. „ფრანკოსფერო“ ნიშნავს, რომ ფრანკოფონია მხოლოდ აფრიკით აღარ შემოიხზღვრება და თავის წრეს აფართოებს.

ფრანკოფონია სათავეს იღებს კოლონიებიდან. პირველად კოლონიები ჩნდება XVI ს-ში. 1534 წელს ჟაკ კასტიე ძალაუფლებას იღებს კანადაში, სამუელ დე შამპლენი 1608 წ. აარსებს კვებეკს, 1653 წელს კანადას უწოდეს „ახალი საფრანგეთი“ და მიუერთდა საფრანგეთის სამეფოს. XVII ს-ში საფრანგეთი ფუძნდება ანტილიის კუნძულებზე (ჰაიტი, მარტინიკი, გვადელუპე) და ინდოეთში (შანდერნაგორი და პონდიშერი); 1959 წელს ფრანგები ფუძნდებიან სენ-ლუიში (სენეგალი). ფრანგული ენა ვრცელდება მთელ მსოფლიოში. XIX საუკუნეში ხელახლა იწყება კოლონიური დაპყრობები. ბერლინის კონფერენციის შემდეგ (1884-1885) ევროპელები ინაწილებენ აფრიკას. 1830 წლიდან დაწყებული საფრანგეთმა დაიპყრო ალჟირი, 1859 წელს ინდო-ჩინეთი, 1883 წ. მადაგასკარი; 1904 წელს შეიქმნა დასავლეთ აფრიკა და 1910 წ. ფრანგული ეკვატორული აფრიკა.

II მსოფლიო ომის მეორე დღესვე, საფრანგეთმა ვალდებულად ჩათვალა თავი გადაეხედა თავისი პოზიციებისათვის საფრანგეთის კოლონიების მიმართ. 1946 წ. იქმნება ფრანგული კავშირი, რომლის წევრებიც არიან საფრანგეთი – მეტროპოლიტენი, ზღვის იქითა დეპარტამენტები და ტერიტორიები - გვადელუპე, გვიანა, მარტინიკი, რეუნიონი, ფრანგული პოლი-

ნეზია, ვალის და ფუტუნა, ახალი კალედონია, ასოცირებული ტერიტორიები – კამერუნი და ტონგო და ასოცირებული სახელმწიფოები, რომლებშიც შედის დასავლეთ აფრიკისა და ეკვატორული აფრიკის ქვეყნები. კოლონიებმა მიიღეს საფრანგეთის მოქალაქეობისა და ეროვნულ კრებაში ერთი წარმომადგენლის არჩევის უფლება. ამ გაერთიანებამ კრაზი განიცადა და 1958 წელს იგი შეცვალა ფრანგულმა ერთობამ. საფრანგეთი აძლევს აფრიკულ სახელმწიფოებს პოლიტიკურ თავისუფლებას. მაგრამ 1960 წლიდან იწყება მოძრაობა დამოუკიდებლობისათვის. 1961 წელს გენერალი დე გოლი ქმნის თანამშრომლობის სამინისტროს, რომელმაც წარადგინა 200-ზე მეტი ორმხრივი შეთანხმება სამხედრო, ტექნიკურ, კულტურულ, ეკონომიკურ და ფინანსურ დარგებში. მაგრამ ეს არ აკმაყოფილებს აფრიკელებს და 1961 წელს ისინი ქმნიან პირველ ფრანკოფონიულ ორგანიზაციას, რომელიც მხოლოდ აფრიკის ქვეყნებს აერთიანებს. ეს ორგანიზაცია დაიშალა და მხოლოდ 1966 წელს წამოდგა ფეხზე. სწორედ ეს ორგანიზაცია დაედო საფუძვლად პირველი ფრანკოფონიული დაწესებულების შექმნას.

ფრანკოფონიული გაერთიანება სამი აფრიკელი სახელმწიფო მოღვაწის ბრძოლის შედეგად შეიქმნა. პირველი იყო ლეოპოლდ სედარ სანგორი, პოეტი, მწერალი და პოლიტიკური მოღვაწე, სენეგალის პირველი პრეზიდენტი; მეორე – აბიბ ბურგება, ტუნისის რესპუბლიკის პირველი პრეზიდენტი; მესამე კი იყო ამანი დიორი, დიპლომატი, ნიგერიის პრეზიდენტი.

ფრანკოფონიის მთავარი ორგანიზაციებია:

სამიტი – I სხდომა ჩატარდა 1986 წელს ვერსალში. სამიტს იწვევენ 2 წელიწადში ერთხელ.

კულტურული და ტექნიკური თანამშრომლობის სააგენტო (ACET), შეიქმნა 1970 წელს ნიამიში (ნიგერია).

განათლების მინისტრების კონფერენცია – საერთო ენა ფრანგულია. შეიქმნა 1960 წელს, ფრანკოფონიული აფრიკის ზოგიერთი ქვეყნის ინიციატივით.

ფრანკოფონიის უმაღლესი საბჭო, შეიქმნა 1984 წელს პარიზში.

ფრანგული ენის უმაღლესი საბჭო, შეიქმნა 1989 წელს პარიზში.

ფრანგული ენის გენერალური დელეგაცია, შეიქმნა 1989 წელს პარიზში.

უცხოეთში ფრანგული ენის სწავლების სააგენტო, შეიქმნა 1990 წელს.

ასოციაციები:

მეგობრობისა და კავშირის ფრანკოფონიული ასოციაცია, პარიზი, 1974 წ.

ფრანგული პარლამენტარების საერთაშორისო ასოციაცია, პარიზი. 1967 წ.

ფრანგული ენის საერთაშორისო საბჭო, პარიზი, 1967 წ.

ფრანკოფონია (ფრანკოფონიის დიდი პრიზი) 1986 წ.

AUF – ფრანკოფონიის საუნივერსიტეტო სააგენტო, 1961 წ., მონრეალი (კანადა-კვებეკი). ეს იყო და არის ჩრდილოეთის და სამხრეთის უნივერსიტეტებს შორის თანამშრომლობის სააგენტო, რომელიც მხარს უჭერს თანამშრომლობასა და სოლიდარობას საუნივერსიტეტო ინსტიტუციებს შორის, ხელს უწყობს უმაღლესი განათლებისა და კვლევა-ძიების განვითარებას და ფრანკოფონიული სამეცნიერო სივრცის შექმნას. AUF-მა დააარსა FICU – საუნივერსიტეტო თანამშრომლობის ინტერნაციონალური ფონდი.

სამთავრობო სტრუქტურებია:

ფრანგული ენის უმაღლესი კომიტეტი, რომლის მიზანი იყო ფრანგული ენის დაცვა და ექსპანსია. შეიქმნა 1966 წელს.

ფრანკოფონიის კომიტეტი, 1973 წ.

ფრანკოფონიის საერთაშორისო ორგანიზაცია (OIF), ერთადერთი სამთავრობათაშორისო ორგანიზაციაა, რომელსაც მართავს პოლიტიკური ინსტანციები და მასში ჩართულნი არიან სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლები.

სამიტი ფრანკოფონიის უმაღლესი პოლიტიკური ინსტანცია, იწვევს სახელმწიფოთა და მთავრობათა ხელმძღვანელების კონფერენციას. ეს კონფერენცია იხილავს ახალი წევრების მიღებას, საზღვრავს ორიენტაციებს, იღებს საჭირო გადაწყვეტილებებს და ირჩევს გენერალურ მდივანს.

ძნელია განისაზღვროს, რამდენი ფრანკოფონია მსოფლიოს 5 კონტინენტზე. რეალური სურათის გადმოსაცემად საჭიროა ფრანკოფონების კატეგორიებად დაყოფა. ერთმანეთისგან უნდა განსხვავდებოდეს „რეალური ფრანკოფონები“ ანუ ის შემთხვევა, როცა ფრანგული მშობლიური, მეორე, თუ მიღებული ენაა და „შემთხვევითი ფრანკოფონები“, ანუ ისინი, ვინც ფრანგულს იყენებს შეზღუდულად. ლუი პორშე (მარშანი, 2006: 14, 15) გვთავაზობს ფრანკოფონების დაყოფას 3 კატეგო-

რიად: 1. ქვეყნები, სადაც ფრანგული ერთდროულად მშობლიური ენაც არის და ოფიციალურიც (საფრანგეთი, ბელგია, კვებეკი, ფრანკოფონული აფრიკა); 2. ფრანგული „შემორჩენილი ენაა“ (ეკვიპტე, ცენტრალური ევროპის ქვეყნები, ჩრდილოეთ ამერიკა); 3. ფრანგული შექმნილი ენაა, ანუ ისინი, ვინც ფრანგულ ენას შეისწავლიან და ფრანგული ენის სპეციალისტები.

ფრანგული ენის სტატუსი იცვლება ქვეყნების მიხედვით; ხშირად ფრანგული თანაცხოვრობს სხვა ენებთან ერთად (მაგ. ლუქსემბურგი, სადაც ფრანგული ოფიციალური ენაა გერმანულთან და ლუქსემბურგის დიალექტთან ერთად); შვეიცარია – ფრანგული ერთადერთი ოფიციალური ენაა 4 კანტონში, სა-მი კანტონი ორენოვანია –

გერმანულ-ფრანგული. 1948 წელს მიღებული კონსტიტუციის კანონის მიხედვით ფრანგული და იტალიური პარიტეტული ენებია;

ჟერსე – ანგლო-ნორმანდიული კუნძულები ორენოვანია. ფრანგული ამ სახელმწიფოების ენად რჩება, მაგრამ თუკი ზოგიერთი დოკუმენტის სათაური არის ფრანგულად, შინაარსი უნდა იყოს ინგლისურად;

აკადია – ახალი საფრანგეთის აღმოსავლეთ ნაწილი. აკადიის სამი პროვინციიდან, ახალი – ბრუნსვიკი ფრანკოფონებით არის დასახლებული. ფრანგული ენის ხმარებას ლეგალური ფუნდამენტი აქვს, თუმცა კანადის უმაღლესმა საბჭომ დაადგინა ორი ოფიციალური ენა;

ლუიზიანა – ეს სახელი ეწოდა საფრანგეთის მეფის ლუი XIV-ის საპატივცემულოდ. ფრანგულს ენიჭება სახელმწიფოს მეორე ენის ოფიციალური სტატუსი;

ჰაიტი, რომლის ერთადერთი ოფიციალური ენა იყო ფრანგული, 1982 წლიდან ჰაიტის ახალი კონსტიტუციის მიხედვით დაემატა კრეოლური ენა;

ფრანკო-ამერიკელები არიან ის ფრანკოფონები, რომლებიც ცხოვრობენ ახალ-ინგლისში. მათი მშობლიური ენა ფრანგულია და არიან კვებეკური თუ აკადიური ემიგრანტების შთამომავლები. ამჟამად ნახევარი თუ იყენებს ფრანგულს ძირითად თუ მეორე ენად;

ფრანგული ენა კოლონიზაციის შედეგად გავრცელდა. ძველი კოლონიები გახდნენ დამოუკიდებელი, მაგრამ შეინარჩუნეს ფრანგული როგორც ოფიციალური თუ ხმარებული ენა.

მაღრობი – ჩრდილოეთ აფრიკა. საფრანგეთის ყოფნა გაგრძელდა 132 წელს დეკოლონიზაციამ დააბრუნა არაბული. ფრანგულმა მართალია დაკარგა ოფიციალური ენის სტატუსი, მაგრამ ქვეყნის მოსახლეობა უპირისპირდება ინტელექტუალებსა და პოლიტიკოსებს, ისინი კეთილგანწყობილნი არიან ფრანგულის მიმართ და თვლიან, რომ ეს ენა ღიაა მსოფლიოსათვის. ასევეა ალჟირშიც.

შავი აფრიკა, სადაც ფრანგული დიდხანს და პერმანენტულად არსებობდა და ფრანგების შეჭრა კონტინენტზე დასრულდა 1900 წ. ფრანგული ენა და კულტურაც ვითარდებოდა. ფრანგული ენა შავი აფრიკის ქვეყნების იდენტურობის ძირითადი ელემენტია. ეს ქვეყნები აქტიურად მონაწილეობენ ფრანკოფონიურ საერთაშორისო ორგანიზაციებში. ფრანგული მათთვის ისეთივე ოფიციალური ენაა, როგორც ინგლისური თუ არაბული.

ინდოეთის ოკეანის კუნძულები:

კომორების არქიპელაგი – 1958 წელს ის ხმას აძლევს ფრანგულ კონსტიტუციას და ხდება ზღვის იქითა ტერიტორია. 1975 წლიდან ისინი ხდებიან დამოუკიდებელი. მეთოტის კუნძული არ ირჩევს დამოუკიდებლობას. კომორების ოფიციალური ენა არაბულია.

მორისის კუნძული – 1715 წელს საფრანგეთი მას იპყრობს, მაგრამ 1815 წლის პარიზის ტრაქტატით ეს კუნძული ეკუთვნის დიდ ბრიტანეთს. კუნძული ინარჩუნებს ფრანგული დაწესებულებების ნაწილს, ნაპოლეონის კოდექსს და ფრანგულ ენას, რომელიც 1847 წლიდან აღარ არის ოფიციალური, მაგრამ მისი სწავლება როგორც უცხო ენა აუცილებელია;

სეიშელი – თავისუფლების მოპივების შემდეგ სეიშელი აერთიანებს 92 კუნძულს. ოფიციალური ენებია ფრანგული და ინგლისური, მათი ეროვნული ენა კი არის კრეოლური;

აზია – ფრანგულის გავლენა სახეზეა აზიის კონტინენტის ორივე მხარეს: ახლო აღმოსავლეთში და შორეულ აღმოსავლეთში;

ახლო აღმოსავლეთში ლიბანი – მიუხედავად იმისა, რომ ფრანგული არ არის ოფიციალური ენა, ამ ენის გავლენა დიდია ამ ქვეყანაში. უნივერსიტეტი, რომელიც დაარსდა 1953 წელს თანაბრად იყენებს არაბულ, ინგლისურ და ფრანგულ ენებს.

სირია – ფრანკოფონიის გავლენა რომ აქტიურია ამ ქვეყანაში, მოწმობს დიუმას სახელობის ფრანგული კულტურის ცენტრი.

ახლო აღმოსავლეთით ინდოეთის ძველი ფაქტორიები, მაგ., **პონდიშერი, შანდერნაგორი, კაროკალი და იანაონი** ინარჩუნებენ ფრანგულს ოფიციალურ ენად. მას ასწავლიან დაწვევებით კლასებში, კოლეჯებში, პონდიშერის ფრანგულ ინსტიტუტში.

ყოფილი ფრანგული **ინდოჩინეთი**. დეკოლონიზაციის შემდეგ ფრანკოფონიას დიდ პატივს მიაგებენ.

ვიეტნამი, კამბოჯა, ლაოსი სხვადასხვანაირი ფორმით გამოხატავენ თავიანთ ტრადიციას ფრანკოფონიის მიმართ.

წყნარი ოკეანე – **ვანუატუმ** შეინარჩუნა ფრანგული, რომელიც მისი ერთ-ერთი ოფიციალური ენაა.

ამერიკა:

კრეოლოფონური კუნძულები – **დომინიკი, სენ-ვენსანი, სენტ-კრისტოფი, სენტ-ლუსი** თავიანთ ენასთან ერთად ინარჩუნებენ ცოცხალ ურთიერთობას ფრანგულთან.

ფრანგული ენის გავრცელების არეალად ითვლება ის ქვეყნები ან ადამიანები, რომლებსთვისაც ფრანგული იყო „კულტურის ენა“.

რუმინეთსა და პოლონეთს მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ რუსული მოახვიეს თავს. მაგრამ მათ ნაწილობრივ შეინარჩუნეს ის პრივილეგია ფრანგული ენის მიმართ, რაც მათ ტრადიციულად ჰქონდათ. პროგრესირდება ფრანგული ენის უმაღლესი სწავლების სექტორები. ასევე ხდება **ბულგარეთსა და ალბანეთში**, ინტერესს იჩენენ ასევე ინგლისურისა და გერმანულის მიმართ.

მონდიალიზაცია, რომელიც აახლოებს ხალხებს, მიისწრაფვის აღმოფხვრას უთანასწორობა და ყველაზე ღარიბების მარგინალიზაცია. იგი მიისწრაფვის ცხოვრების ნირის უნიფორმიზაციისკენ, რაც ღუპავს კულტურულ და ლინგვისტურ ნაირფეროვნებას. იქ დაისადგურა უკიდურესმა სიღარიბემ, შიმშილმა, პანდემიამ, წერა-კითხვის უცოდინრობამ, ქალთა დისკრიმინაციამ, გარემოს დეგრადირებამ და ეკოლოგიურმა კატასტროფამ. ყოველივე ამისგან უნდა გაიწმინდოს სამყარო. წააწყდა რა ასეთ სიძნელეებს, ფრანკოფონიამ გადაწყვიტა, იბრძოლოს მათ წინააღმდეგ და შეასრულოს გადამწყვეტი როლი. ასევე, მოიხაზა პრიორიტეტული დარგები და მრავალმხრივი მოქმედების არეალი. ამისათვის ფრანკოფონიამ

უნდა შეასრულოს შემდეგი დიდი მისია: 1. უნდა უზრუნველყოს ენის, კულტურის და ლინგვისტიკის ნაირფეროვნება, მოეწიოს კულტურათა დიალოგები; 2. დაიცვას მშვიდობა, დემოკრატია და ადამიანის უფლებები; 3. ხელი შეუწყოს უმაღლესი განათლების მიღებას, ფორმაციას, სწავლებას და კვლევა-ძიებას; 4. განავითაროს ხანგრძლივი განვითარებისა და სოლიდარობის სერვისის კოოპერაცია. ოთხივე მისია ფინანსდება OIF ხელშეწყობით.

1986 წლის პირველი სამიტიდან OIF ცდილობს შეინარჩუნოს ფრანგულის აქტიურობა საერთაშორისო ორგანიზაციებში და დაწესებულებებში. 1997 წ. ჰანოის სამიტის შემდეგ OIF-მა განგაში ატეხა და სასწრაფოდ მიიღო ფრანგული ენის აღორძინების გეგმა საერთაშორისო ორგანიზაციებში. ეს გადაწყვეტილება დღესაც არის ფრანკოფონიის საზრუნავი. XVIII-XIX საუკუნეებში ფრანგული მსოფლიოს დიპლომატიის ენა იყო. დღეს კი ფრანგული არის 29 სახელმწიფოს ოფიციალური ენა, ხოლო ინგლისურთან ერთად არის სამუშაო ენა ისეთ დიდ საერთაშორისო ორგანიზაციებში, როგორცაა გაერთიანებულ ერთა ორგანიზაცია (ONU) და ჩრდილო ატლანტიკის ხელშეკრულების ორგანიზაციები (OTAN). ინგლისური ენა ცდილობს ნელ-ნელა ძირი გამოუთხაროს ფრანგული ენის გამოყენებას საერთაშორისო ორგანიზაციებში. საპასუხოდ ფრანკოფონიის საერთაშორისო ორგანიზაციამ (OIF) თავის ადგილზე დააყენა „ლინგვისტიკური დიპლომატია“ შემდეგ ოთხ მუდმივ წარმომადგენლობაში (ადის-აბება, ბრიუსელი, ვენევა და ნიუ-იორკი). საფრანგეთი პატივს სცემს მულტილინგვიზმს, ილაშქრებს ენების უნიფორმაციის წინააღმდეგ და ინტენსიურად იბრძვის კულტურის მრავალფეროვნებისათვის. ამ აღიანსს ეწოდება ლინგვისტიკური სამი სივრცე (TEL).

OIF დაარსების პირველი დღიდან მხარს უჭერდა სამხრეთის ფრანკოფონიულ ქვეყნებში კინოსა და ტელევიზიის გაფართოებას. განვითარდა რადიოფიკაცია. ცვლილებების დასაჩქარებლად საჭირო იყო გაზრდილიყო დახმარება სამხრეთისა და ჩრდილოეთის ქვეყნებისათვის. პირველი ფრანკოფონიული ტელე-არხი იყო TV5 Monde. ეს არხი უკვე 20 წელზე მეტია მუშაობს. მშვიდობის შენარჩუნება ასევე მთავარი საზრუნავია ფრანკოფონიის საუნივერსიტეტო ორგანიზაციისათვის. 2000 წელს ბამაკოს (მალი) საერთაშორისო სიმპოზიუმზე

მიიღეს გადაწყვეტილება ფრანკოფონიულ სივრცეში დემოკრატიის, უფლებების და თავისუფლების ბალანსის დაცვის შესახებ. ეს იყო ახალი ეტაპის დასაწყისი – ფრანკოფონია და დემოკრატია განუყოფელია. OIF იწყებს პარტნიორობას საერთაშორისო თუ რეგიონალურ ორგანიზაციებთან ტერორიზმისა და ორგანიზაციული ტრანსნაციონალური კრიმინალების აღმოსაფხვრელად; აძლიერებს კვლევა-ძიებას ფრანკოფონიის დარგში; ამავე დროს მხედველობაში იღებს ყველა ქვეყნისთვის დამახასიათებელ იურიდიულ თუ ნორმატიულ სისტემებს.

მონდიალიზაცია იწყებს ახალ ისტორიას მესამე ფრანკოფონიისათვის. მონდიალიზაციას ფრანკოფონია გამოყავს კოლონიზაციის ისტორიიდან და ის გადაჰყავს ფრანკოსფეროში. მონდიალიზაცია არ ისაზღვრება მხოლოდ აფრიკით, აფართოებს წრეს და კავშირში შედის სხვა ინტერესთა სფეროში: მონდიალიზაციასთან ერთად ფრანკოფონია იძენს კულტურულ მრავალფეროვნებას. მონდიალიზაციის დაწყების დღიდან ფრანკოფონიამ გააფართოვა თავისი მოქმედების არეალი, იგი გადავიდა ენიდან კულტურაზე, კულტურიდან პოლიტიკაზე და ეკონომიკაზე. მონდიალიზაცია გახდება კულტურული მრავალფეროვნების ერთ–ერთი აქტორთაგანი. ფრანკოფონიამ შეცვალა თავისი წესდება და იგი მიისწრაფვის უნივერსალიზაციისაკენ. ეს იქნება ფრანკოფონია თანამედროვე ფორმებით და შეცვლილი თაობით. უნდა ითქვას, რომ ფრანკოფონიაში გაერთიანებულია ის ქვეყნები, რომლებიც გლობალიზაციაში არ იღებენ მონაწილეობას და მუსლიმური ქვეყნებიც კი. ეს იქნება XXI საუკუნის ფრანკოფონია. იგი ახლა გზაჯვარედინზეა – მან უნდა შექმნას უფრო ეფექტური შიდა ორგანიზაციები, სამყარო უნდა აღიქვას სხვა მსოფლმხედველობით, შესასწავლ უცხო ენათა რაოდენობა უნდა გაზარდოს სამამდე, უფრო ყურადღებიანი უნდა იყოს დიასპორის მიმართ. ერთი სიტყვით, საჭიროა შეიქმნას ფრანკოფონიის ახალი რუქა თავისი ძლიერი და სუსტი მხარეებით. იგი უნდა გაფართოვდეს აღმოსავლეთ ევროპაში და სლავურ სამყაროში, არ უნდა დაავიწყდეს ინდოეთი და აზია სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ჩრდილო ამერიკა, ლათინური ამერიკა, წყნარი ოკეანეთი; უკეთესი დიალოგი აწარმოოს აფრიკასთან, დააფასოს დანაწევრებული ტერიტორიები – კომორა, ჰაიტი, თურქეთი, კავკასია, სამხრეთ აფრიკა, აღმოსავლეთის სანაპირო, ისრაელი, პალესტინა, ავღანისტანი, კამბოჯა, პოლინეზია, არგენტინა... ეს არის

ახალი რუქა ახალი მოკავშირეებით და თანამშრომლებით. საჭიროა ისწავლონ დიალოგი, რადგან მათ შორის სხვაობა ისეთი დიდია, რომ ხანდახან ჰორიზონტალური დიალოგი წარმოუდგენელია. ეს იქნება ფრანკოფონია ფრანგული მოდელით, მრავალმხრივი, დიპლომატიური, სახელმწიფოებრივი. თავიდან იქნება აცილებული გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მოდელთან სიახლოვე.

საკომუნიკაციო სიმბოლო, ენის გარდა, არის ცეკვა, სიმღერა, მუსიკა, შემოქმედება, ვიდეო, სპორტი... ახალი ფრანკოფონია უნდა იყოს უფრო გახსნილი და უფრო ყურადღების მრავალფეროვნების მიმართ.

ახალ ფრანკოფონიას ეყობა გენერალური შტატები, რომლის მიზანი იქნება არა მარტო ჩრდილოეთი/სამხრეთი, არამედ აღმოსავლეთი/დასავლეთიც. გენერალური შტატები იმუშავებს სამი პრივილიგირებული მიმართულებით:

1. ფრანკოფონიული მონდიალიზებული საწარმოები უნდა დარწმუნდეს, რომ ისინი არიან ფრანკოფონიის პირველი აგენტები. მათ ახალი ღირებულებები უნდა შემოიტანონ, რაც ნიშნავს მეტ დიალოგს და თანამშრომლობას, უნდა გადაილახოს კლასიკური კაპიტალისტური სქემა. საინფორმაციო მონდიალიზაცია გამოიწვევს მზარდ ამბოხს მრავალ ეროვნებაში, რადგან მან არ იცის იმ ქვეყნების ღვაწლი, სადაც ისინი მკვიდრდება. ის სუსტი ინდეფერენტულობა, რომელიც ახლა აყალიბებს მიმართულებებს ამ მრავალფეროვნებასა და სამყაროს შორის, დიდხანს არ გასტანს. რელიგიის, როგორც სამყაროს კონფლიქტის ფაქტორის შემდეგ, თავს წამოყოფს სოციალური და კულტურული ფაქტორები. ეს იქნება კლასთა ბრძოლა მონდიალიზაციის მასშტაბით, დღეს უკვე ინფორმირებული და კრიტიკულად განწყობილი მოქალაქეებისა, რომლებიც მხოლოდ სოციალურ მოთხოვნებს არ წამოაყენებენ. მრავალფეროვანი კულტურის პატივისცემა, კულტურული თანაარსებობის აგება გახდება შეჯახების მიზეზი. ფრანკოფონიული მონდიალიზაცია ჩინებულად გაართმევს თავს დასახულ მიზანს და ის შეძლებს სიახლე შეიტანოს ნაკლებ თანაბარ ურთიერთობებში, ამის მისაღწევად საჭიროა უკუგადაღებულ იქნას აქამდე არსებული ანგლო-საქსონური სტილი. ამიტომ უნდა გადაფასდეს პროფკავშირების როლი და უნდა გათანაბრდეს ეკონომიკური ცხოვრება. მაშასადამე, პროფკავშირები-

სა და ასოციაციების როლი დიდი იქნება სამოქალაქო საზოგადოებაში და სწორედ მათ უნდა დაეყრდნოს ფრანკოფონია.

2. განათლებას უნდა მიექცეს დიდი ყურადღება, უნდა გამოცხადდეს ბრძოლა წერა-კითხვის უცოდინრობასთან, უნდა შეიქმნას განათლების დიდი სააგენტო და ფრანკოფონიის უნივერსიტეტი საზღვარგარეთ. ამისთვის იუნესკოს არსებობა არ არის საკმარისი. ფრანკოფონიის საუნივერსიტეტო სააგენტომ დიდი მუშაობა გასწია ამ 20 წლის მანძილზე: პატივი უნდა მიეგოს მშობლიურ, ეროვნულ და რეგიონალურ ენებს; საჭიროა მინიმუმ სამი ენის შესწავლა, თუ არა შეუძლებელი იქნება ლაპარაკი ლინგვისტურ მრავალფეროვნებაზე. ხელი უნდა შეეწყოს არაფრანკოფონიულ ყველა ქვეყანაში ფრანკოფონიული ბაკალავრიატის შექმნას, რაც გააადვილებს ფრანგულად უმაღლესი განათლების მიღებას; ასევე, უნდა შეიქმნას ლიცეუმები და ორენოვანი კლასები; უნდა გაფართოვდეს ციფრული კამპუსები, რომელიც გზას გაუხსნის ინტერნეტის რაოდენობას, მრავალი ინიციატივა შეიძლება იყოს მისასაღმებელი მეცნიერული თანამშრომლობის დარგში, ასევე კულტურისა და ინდუსტრიის სფეროებში. ადამიანებს ერთმანეთის გასაცნობად და გასაგებად სჭირდებათ დრო და გაცვლა, მითუმეტეს დღევანდელი შესაძლებლობების პირობებში.

3. კულტურული დიდი პროექტები. ხელი უნდა შეეწყოს ეროვნული კულტურის ინდუსტრიას, თორემ კულტურული მრავალფეროვნება დაკნინდება. ხელი უნდა შეეწყოს პრესას, ტელევიზიას, კინოს, თეატრს, ცეკვას, მუსიკას, მხატვრობას, სკულპტურას, მოკლედ ყველაფერს, რაც კულტურულ შემოქმედებას, პროდუქციის წარმოებას და კომერციალიზაციას ეხება.

ფრანკოფონია უნდა იყოს ერთ-ერთი მედიატორთაგანი, რათა ერთდროულად იქნას გაგებული ის, რაც რადიკალურად განასხვავებს სამყაროს ხედვის მანერას და გადოს ის ხიდი, რომელიც არსებობს ამ კულტურებს შორის. სწორედ, ამიტომაც მსოფლიო და ეროვნული კულტურული ინდუსტრია ერთმანეთს არ ეწინააღმდეგება. აქედან პირველი ხსნის ფართო ჰორიზონტს, მეორე კი სიტყვას „მრავალფეროვნება“ აძლევს ავთენტიკურ მნიშვნელობას.

ადგილობრივი და რელიგიური ინდუსტრია ვერ იარსებებს თუ არ იქნა დაცული ავტორთა უფლებები, ე.ი. უნდა არსებობდეს ავტორთა საზოგადოება თუ არა, ინსტიტუტი მაინც, სადაც თანაიარსებებს ეკონომიკური ლოგიკა და შემოქმედთა

დაცვა. ყველაფერი ეს რომ განხორციელდეს, საჭიროა რჩეულ ფრანკოფონთა გამოღვიძება, ხოლო ფრანკოფონიული ელიტა დუმს. მონდიალიზაციას კი სჭირდება საორგანიზაციო მოდელების მრავალფეროვნება. ასევე საჭიროა გააფართოვოს დეცენტრალიზებული თანამშრომლობა, რაც ნამდვილი ხიდი ინსტიტუტებსა და სამოქალაქო საზოგადოებას შორის.

4. საჭიროა შეიქმნას ნამდვილი „კვლევის კლუბი“, რომელიც შეძლებდა ეფიქრა ამ ახალ ფრანკოფონიაზე. ამისათვის კი საჭიროა გარდაიქმნას და გადაფასდეს „ფრანკოფონიის უმაღლესი საბჭო“, რომელიც გახდებოდა კვლევა-ძიების, განახლების და დიალოგის საუკეთესო ადგილი; აქ შეიმუშავენდნენ პროექტებს, ბიძგს მისცემდნენ ინიციატივებს და მოამზადებდნენ ფრანკოფონიის უახლოეს ეტაპს. ამ ყველაფერს ხელი უნდა შეუწყოს გნათლებისა და კვლევა-ძიების პოლიტიკამ. საჭიროა გატარდეს ვიზების განსხვავებული პოლიტიკა, რათა ადამიანებმა თავისუფლად იმოძრაონ, თუ არა და მონდიალიზაცია უფრო მეტ წინააღმდეგობას წააწყდება. ყველაფერს შეუძლია იმოძროს, განსაკუთრებით კაპიტალს, სურათებს, კულტურას დ ა. შ., მაგრამ არა ადამიანებს. უნდა დაენიშნოს სტიპენდიები უცხოელ სტუდენტებს, რაც შეიძლება მალე უნდა შეიქმნას ახალგაზრდობისათვის ფრანგული Erasmus, რაც მთავარი პირობა იქნება გადაადგილების ხელშესაწყობად.

5. კავშირი ფრანკოფონიასა და იმიგრაციას შორის არ იყო ყოველთვის მშვიდი. იმიგრანტები და მათი შვილები ხდებიან ფრანგები და ელოდებიან ცოტაოდენი მადლიერების გრძნობას; ასევეა ზღვის იქითა ფრანგი მოსახლეობის მდგომარეობა, რომელიც მეტროპოლიაში თავს ვერ გრძნობს ისე, როგორც თავის სახლში. იმიგრაციული მოსახლეობა კანონიერი უნდა გახდეს; ხოლო ზღვის იქითა მოსახლეობა ნიშნავს იმას, რომ საფრანგეთი არ არის მხოლოდ თეთრი მოსახლეობის. ყველა ვინც ხელს უწყობს საფრანგეთის მომავალს, იმსახურებს პატივისცემას.

ის, რაც პოლიტიკას ეხება, არის ფრანკოფონიაში საერო ნიშნის შეტანა. ყველა ქვეყანას არ აქვს ერთგვაროვანი დამოკიდებულება პოლიტიკისა და რელიგიის მიმართ. ეს წარსულის ბორკილებია და არ შეიძლება სირაქლემის პოლიტიკით მივუღვათ მას. აუცილებელია შეიქმნას თანაცხოვრების საეროობო კავშირი.

დემოკრატია ხომ საყოველთაო სუნთქვაა და მოითხოვს მოდელთა სიმრავლეს. ფრანკოფონია წინ ვერ წავა, თუ არ გაფართოვდება დემოკრატიის დეფინიციის კატეგორიები პოლიტიკის, ისტორიის და კულტურის თვალსაზრისით. მართალია, დემოკრატია დასაფლეთმა მოიგონა, მაგრამ იგი დღეს იღებს სხვა განზომილებას. სწორედ ამიტომ, მესამე ფრანკოფონია იქნება უფრო რთული, ვიდრე მეორე. სიძნელეს წარმოადგენს ფრანკოფონიის საკომუნიკაციო პოლიტიკის უკმარისობა. ფრანკოფონიის პრესტიჟის არქონა გამომდინარეობს იდენტურობის ცნების დადგენის სიძნელიდან. რა არის ფრანკოფონია? მხოლოდ ის სახეები, რომლებმაც ის შექმნეს? წარმოსახვა შედეგია ბრძოლების, ისტორიების, გამოგონებების და დამოკიდებულია დაწესებულებების კავშირზე სამოქალაქო საზოგადოებასთან. ეს დაწესებულებები რამდენადაც საჭირო არ უნდა იყოს, არ არის საკმარისი წარმოსახვის შესაქმნელად. სანამ საერთო პატრიმონიუმი არ იქნება, კომუნიკაცია ვერ შედეგება. ახლახან ფრანკოფონიამ მოისურვა აღედგინა კავშირი სამოქალაქო საზოგადოებასთან და შეექმნა ახალი კომიტეტი, ასევე ფრანკოფონიული საჯარო სივრცე, რომელშიც ჟურნალისტები, პოლიტიკოსები, მსახიობები, მომღერლები, სპორტსმენები, ხელოვანები, უნივერსიტეტები შეასრულებენ თავიანთ როლს. უნდა შეიქმნას საკომუნიკაციო სივრცე, საერთო რიტუალები, მაგრამ ეს ასე არ ხდება.

უნდა შეიქმნას ფრანკოფონიული ისეთი სივრცე, სადაც მდიდრები და ღარიბები გვერდიგვერდ იქნებიან, როგორც აღმოსავლეთ/დასავლეთიდან, ისე ჩრდილოეთ/სამხრეთიდან. უნდა მოეწყოს ფრანკოფონიული ფესტივალები საფრანგეთში, მომრავლდეს გამოცემები და თარაგმანები, შეიქმნას კულტურული ცენტრები არა მარტო პარიზში ან მონრეალში, არამედ ალჟირში, ბეირუთში, ჰანოიში, მადაგასკარში, მეხიკოში, რიოში, ბუენოს-აირესში... ჩაერთოს მედია, რომელიც ყოველთვის სახალხო კომუნიკაციის მთავარი ვექტორია, მომრავლდეს ავტორთა საზოგადოებები, ისინი ჩაერთონ ვაჭრობის საყოველთაო ორგანიზაციაში, კულტურულ ინდუსტრიაში და ა.შ. TV5 Monde-ზე გადაიცეს ევრონიუსი 7 ენაზე. უნდა გამრავლდეს პრესის სააგენტოები, ხელი უნდა შეეწყოს აუდიოვიზუალურ საშუალებათა გამოყენებას, უნდა დაფასდეს TV5 Monde, რომელსაც ყველა ქვეყანა ფინანსურად ხელს უნდა უწყობდეს. ტელევიზია იყო და არის ყველაზე ადვილი ხელმისაწვდომი.

ბოლოს და ბოლოს, შეფასდეს ევროპა, ყველაზე დიდი თანამედროვე კულტურული და დემოკრატიული კოაბიტაციის საწყობი ჩვენს სამყაროში. ევროპა დგას შემდეგი გამოწვევების წინაშე: როგორ თანავიცხოვროთ მშვიდად და დემოკრატიულად, თუკი კოაბიტაცია შექმნის შედეგს დემოკრატიულად. ეს იმედის მომცემი გაკეთილი იქნება. მიუხედავად ადამიანთა დიდი სურვილისა ერთმანეთს დაუახლოვდნენ, ისინი მაინც ბრძოლას და განცალკევებას ამჯობინებენ. აქ ორი ინტერესი იკვეთება:

1. 21 ენა 25 ქვეყნისათვის წარმოუდგენელია. ალბათ, საჭირო იქნება გაიხსნას ლინგვისტური და კულტურული მრავალფეროვნების პანდორას ყუთი. საჭიროა, შეიქმნას კოოპერაციის ისეთი პრინციპი, რომელიც ხელს შეუძლავს ერთდროულად შექმნან საერთო პატრიმონია და პატივი სცენ განსხვავებულს.

2. ევროპამ თავად უნდა იპოვოს თავისი საერთაშორისო ფესვები და საზღვრები მის მიერ დაპყრობილ სამყაროში საუკუნეების მანძილზე. ევროპის ტერიტორიაზე ლინგვისტიკურ და კულტურულ საზღვრებს 5 საუკუნის მანძილზე არ შეუწყვეტია რყევა და დაპირისპირება. თუმცა ევროპამ შექმნა დიდი ლინგვისტიკური არეალი ლუზოფონია, ესპანოფონია, Commonwealth, რუსოფონია, ფრანკოფონია... ადამიანი ლინგვისტურ არეალს ვერ შეაფსებს ხვალ, თუ საუკეთესოდ არ ეცოდინება XVII-XIX საუკუნეებში გადატანილი ისტორია. ცნობილია XIX საუკუნე და ევროპული კოლონიების იმპერიები, მაგრამ ეს ისტორია არაფერია წინმავალი ისტორიის გარეშე.

ევროპა აღმოჩნდა ბრძოლების ავანგარდი სხვანაირი მონდიალიზაციის გამო. ისტორია ეკონომიკური მონდიალიზაციის გარეშე იწვევს იმის უარყოფას, რაც დაკავშირებულია კულტურის ძირითად ღირებულებებთან: ენები, პოლიტიკა, პატრიმონია, რელიგია და ა. შ. უპირველეს ყოვლისა, ევროპა არის კულტურული მრავალფეროვნების ადგილი – 21 ენა 25 სახელმწიფოში. ევროპა ვალდებულია შეიცნოს თავისი სპეციფიკურობა: იგი არის ისტორიის, წარმოსახვების, ენების სიმბოლოების მოზაიკა და არავის არ სურს გაქრეს მეორის სასარგებლოდ. ევროპა აწყდება ორ არათანაბარ სიმწელეს: იფიქროს ამ კავშირებზე, რაც მას აქვს Commonwealth-თან, ფრანკოფონიასთან, ლუზოფონიასთან, გერმანოფონიასთან... და ურთიერთობები დაამყაროს მათთან. მეორე სიმწელე თითქოს უფრო რთულია, რადგან საქმე ეხება კულტურული მრავალ-

ფეროვნების ჩასახვას, მაგრამ სხვა სახელმწიფოების სუვერენიტეტთან თანამშრომლობით.

ევროპის პარადოქსი იმაშია, რომ იგი არქექტივია კულტურული მრავალფეროვნებისა და კულტურული ერთიანობის ადგილიც. ამ წუთისათვის ლინგვისტური მრავალფეროვნება დაცულია. ევროპა ორიგინალური შემთხვევაა მიმართებისა: ენა – კულტურა – ღირებულება.

ევროპა, როგორც ფრანკოფონია, ეჯახება გაფართოების, მოძრაობის პრობლემას, საზღვრების სტატუსი იცვლება.

ახლა ვნახოთ, რა არის ხვალინდელი ევროპის პრიორიტეტები. კულტურული მრავალფეროვნების შეფასება არ ნიშნავს თითოეული გაერთიანების ჩაკეტვას თავის იდენტურობაში. ეს უკანასკნელი უნდა ჩაეწეროს უფრო ფართო მოძრაობაში. სხვანაირად რომ ვთქვათ, არ არსებობს კულტურული მრავალფეროვნება უფრო ზოგადი პრინციპის გარეშე. სოლიდარობა არის პირობა ძმობისა, 25 განსხვავებული ქვეყნის კოაბიტაციისა. თანაცხოვრობენ მიუხედავად განსხვავებისა და იცავენ ერთსა და იმავე ღირებულებებს. ფრანკოფონია ევროპის სიდიადეა.

კოაბიტაცია არ არსებობს ეკლესიიდან მოწყვეტით. ევროპას, ისევე როგორც ფრანკოფონიას, არ ეშინია პანდორას ყუთის გახსნისა. 2005 წლის კონსტიტუციის პრეამბულაში, საერთო ეკლესიურ ღირებულებებზე გაჩუმება არჩიეს. უნდა შემუშავდეს ეკლესიასთან დამოკიდებულების პრინციპი. ევროპა უჩვენებს თავისი პროექტის დემოკრტიულ ხასიათს იმ სამყაროში, სადაც სიახლე, კავშირი პოლიტიკურ ხელისუფლებასა და რელიგიას შორის განახლდება. ამ პრინციპის შექმნა აუცილებელია მონდიალიზაციის დროს. შეუძლებელია შეკრიბო მსოფლიოს ყველა კუთხიდან ფრანკოფონები ისე, რომ არ იცოდეს მათი კულტურული და რელიგიური ღრმა განსხვავებები. ამიტომ უნდა დაკანონდეს ტოლერანტობა და განსხვავების შენარჩუნების აუცილებლობა. უნდა მოხდეს რელიგიური ინსტიტუციების მობილიზება; უნდა იქნას მიღებული როგორც პროტესტანტული ეკლესიები, ისე ებრაელთა ტრადიციები. ორთოდოქსობა არ არის ეროვნული რელიგია, ჩვენ ვხედავთ, სადამდე მიდის რელიგიური, ეთნიკური, კულტურული, ტერიტორიული კონფლიქტები. ყოველ შემთხვევაში, ევროპა ხვალ უნდა გახდეს კოაბიტაციის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი

ადგილი. სამეულში – იდენტურობა, კულტურა, კომუნიკაცია – რელიგიაც შედის.

რა არის „პატარა“ გონებრივი ქსენოფობია? საქმე ეხება იმიგრაციისა და ინტეგრაციის საკითხს.

ევროპა დავალებულია იმ მილიონი მშრომელისაგან, რომელიც 1960 წლიდან და მანამდეც, ხელს უწყობს ევროპის დემოგრაფიის ზრდასა და მატებას. იმიგრანტები დაბანაკდნენ ევროპაში, მაგრამ ევროპამ ისინი არ მიიღო. ევროპამ სილა გააწნა იმ დემოკრატიულ ღირებულებებს, რომლებსაც ევროპა ყოველთვის წინა პლანზე აყენებს. ამ 40 წლის მანძილზე მათ არ ჰქონდათ არჩევნებში მონაწილეობის უფლება, ადგილობრივ არჩევნებში მაინც. ევროკავშირის ნახევარზე მეტმა ქვეყანამ მიიღო უკვე ეს კანონი. ევროპაში 20 მილიონზე მეტი ემიგრანტია, დღეს იმიგრაცია ევროპის იდენტურობის ნაწილს წარმოადგენს, რა თქმა უნდა, ისლამთან ერთად, როგორც მეორე რელიგია, ქრისტიანობის შემდეგ.

ევროპაში გონებრივი ქსენოფობია პროგრესირდა უმუშევრობასთან ერთად, თუმცა იმიგრანტები ასრულებენ ისეთ სამუშაოს, რომლის შესრულებასაც ადგილობრივი მკვიდრი თაკილობს. უკვე ორი შთამომავლობის განმავლობაში, ევროპაში ყველგან დახეცილობს სხვადასხვა ფორმით სეგრეგაციის სპექტრი, საქმე ეხება კოაბიტაციის შექმნას ორმხრივი პატივისცემით და არა ასიმილაციას, არც ინტეგრაციას. ერთ დღეს, ეს მილიონობით იმიგრანტი თავიანთ შვილებთან ერთად პასუხს მოსთხოვენ კულტურული მრავალფეროვნებით ცნობილ ჩემპიონ ევროპას, რადგან მან ვერ შეძლო იმიგრანტების პატივისცემა. პარადოქსულია, მაგრამ ყველა ქვეყანაში იმიგრანტებსა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის თანადამთხვევის ერთადერთი წერტილი არის ენა. სწორედ ენა უნდა გახდეს საწყისი წერტილი სხვა ურთიერთმიმართების შესაქმნელად. კოაბიტაცია ერთი საერთო ენით უკვე ძლიერი ინტეგრაციაა. სკოლა კოაბიტაციისა და ინტეგრაციის საუკეთესო ადგილია. ვლადპარაკობთ მონდიალიზაციაზე და ევროპული მედია რჩება უკიდურესად ეროვნული. მიუხედავად იმისა, რომ არსებობს „ტელევიზია საზღვრებს გარეშე“, მათი მცდელობა უმნიშვნელოა. ეს საშუალებანი სხვადასხვა სახელმწიფოებს ხელს უწყობს შეინარჩუნონ ეროვნულობა, რაც პირობაა კულტურული მრავალფეროვნების შენარჩუნებისა. მაგრამ, ეს არ კმარა, ევრონიუსი, რომელიც ნამდვილად მიღწევაა, მიშვე-

ბულია. ეს ერთადერთი ევროპული არხია მაშინ, როდესაც ტელევიზიის საჯარო თუ საკუთარი სხვა არხი ბევრია. ამჟამად ევრონიუსის განვითარების არანაირი ამბიციური პოლიტიკა არ არსებობს. არანაირი კოორდინაცია არ არსებობს TV5 Monde, Deutshwell, internacionalur BBC-თან მიმართებით.

სხვათა შორის, ერთი პარადოქსი არსებობს: რამდენადაც ევროპა მგრძობიარეა პატრიმონიის კულტურული პოლიტიკის მიმართ, იმდენად იგი მობილიზებულია კომუნიკაციის პოლიტიკაში. არ შეიძლება ლაპარაკი ისეთ კულტურულ მრავალფეროვნებაზე ისეთი პოლიტიკის გარეშე, რომელიც არ ჩაირთავს კულტურასა და კომუნიკაციას.

მესამე მონდიალიზაცია უშეებს, რომ იდენტურობა – კულტურა – კომუნიკაცია თავდაყირა დააყენებს პოლიტიკურ მიმართებებს, ყველაფერი უნდა გაკეთდეს იდენტურობის დაქვეითების თავიდან ასაცილებლად. იდენტურობა უნდა დაფასდეს კოაბიტაციის ნელი და ძნელი სწავლით და ათვისებით.

არსებობს ფრანკოფონიის ისტორია, გუშინ ეს იყო ფრანკოფილია, დღეს არის ფრანკოფონია, მაგრამ ხვალ ის გახდება ფრანკოსფერო. დღეს ფრანკოფონია ნაწილია მესამე მონდიალიზაციისა. ის ავსებს ONU-სა და რეგიონალური კავშირების როლს. ამისათვის საჭიროა შეინარჩუნოს მოქმედების სამი რგოლი: დაწესებულებები, სამოქალაქო საზოგადოება, აქტიურობა და ენის დაცვის სამი დონე, ოფიციალური, ფრანკოფონიასთან დაკავშირებული და გაფართოებული ფრანკოსფეროში. რაც შეეხება საფრანგეთს, ის არის ფრანკოფონიის გული და მას აძლევს საუკეთესო ღირებულებებს. მან ყველაფერი უნდა გააკეთოს, რომ ამ მესამე მონდიალიზაციამ გააფართოოს მშვიდობა და კოაბიტაცია; ყველაფერი გააკეთოს, რათა თავიდან ააცილოს ამ ღიაობის ბუმერანგი უთვალავ კულტურებს, პოლიტიკებს და რელიგიებს.

ავტორები:

1. Dominique Wolton, Demain la francophonie, édition Flammarion, 2006.
2. Veronique Le Marchand, La francophonie, edition MiLan, 2006.
3. Xavier Demian, La francohonie, Paris, 1992.